

QVÆSTIO MEDICA CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS MANE DISCVTIENDAIN SCHOLIS MEDICORVM,

DIE IOVIS XIV. MENSIS FEBRVARII,

M. IOANNE BERAULT, Doctore Medico & Professore Regio, Moderatore.

An in Cura vestatio salubris?

751

IRANDA vis Naturæ, progenerandis rebus atque tuendis, non senio nec fatigæ vlla; sed nostro iam vitio seignius incumbens, motu definitur, virefcit, sustinetur: quiete deprimitur. Illius ope cuncta prodeunt, perficiuntur: hæc minuuntur, pereunt. Nulla cessationem admittuntur punè. Inquirenda quæ conseruanda. Sic venti cælo salubritatem conciliant, & capiunt vitium, ni moueantur aquæ. Hæ sunt Artes præpropterea interitui corpora subducendi: Hæ naturalia longæ durantiis condimenta, quibus vera illa Troianorum & Romuli proles, firmissimis quondam præualuit corporibus, & bona valetudine vsa, multiplicem nostri Temporis medicinam, sanis quoque necessitariam parauit. Ignavia corpus hebetat, labor firmat, illa maturam senectutem; hic longam facit adolescentiam. Sanitatis ætate in illa census maximus in exigua cura: præfente minimus, in maxima. Vnde obellicis muneribus, ludis & sacrificijs, peritiæ, delectationis & reuerentiæ ergo, addicbantur exercitationes, expe- diendo post modum & roborando corpori, dubiæque demum sanitati confirmantur. Medicis sunt destinata.

SVS & experientiæ, quæ nunquam absque ratione dominantur in artibus, infelicitas Gymnasticam (quæ sine, trunca & debilis foret Medicina) vitæ, longæ quidem consultissimam matrem, sed beatæ nouercam excitauit. Vita vel misera, semper charissima. Alterum malorum sumbat experiti, minus seligendum. Dissimili tamen compendio cuique permittenda est Exercitatio: nihil quippe hac in arte perpetuum esse potest, prodest. Ex quo præcipuum pendet discrimen exercitium. Refert quale corpus, quæ ve ætas Exercitationi vacet: ἀσκήσις γὰρ σωματικῇ τοῖς τῶν σώματι συμφοραῖς. Non omnibus conueniunt omnia; & facta non apto tempore cedunt improspere. Pessima senilibus sunt corpora; delicata moris, & quæ nondum pubertatis annos excessere, & φρόνησις reuerantur γυμνασίου ἀδελφότητος ἐ τοῖς σώματι ἀνδρῶν τοῖς πῶτος maximè læduntur. Πολεμικοῖς gaudent anni primo vigetiores. Nulli non ἀμα τῇ τῇ ἀσκήσει. Ἐ τῇ σωματικῇ ἀσκήσει damnosum. Vt anima sit sapiens quiescendo, sic corpus dum exercetur sanum & robustum.

YMNASTICÆ duplex genus, Saltatoria videlicet & Palestica. Priori milia Cubistica, nostro etiam quæ ad circulatoribus exulta, brachijs & cruribus roborandis accommoda: Sphæristica, quæ duplicis apud Græcos classis: μεγάλη σφαιρική, μικρά, καὶ τῇ κάρυκος: quæ omnino addunt vitali facultati, & homines ad motum reddunt alacriores: potissimum verò parua reliquas Exercitationes tum vilitate tum facilitate præuertens. Annon etiam à Priapismo vindicantur istis. Follis pueris & senibus, epilepticis & calculosis aliquando imperandus: Trigonalis seu parafua, lippis & crudis inimica: Paganica ad rusticos amandanda: & Harpastu superis artibus exercere videtur. Orchestrica, quæ gestus motusque corporis ad numeros & plausus utè componendi ars est, se curis corpori- bus non inutilis: puellis verò motus Ionicos, doceri gaudentibus supra ceteras aptior; sed noxia pregnantibus, vii & capite dolentibus. Ad Palesticam reuocantur lucta, cursus, hastiludium, Discus, Pancratium, Pugillatus, & cetera magnâ ex parte antiquata veterum exercitia, sicut sepe cultoribus exitiosa. Τὰ μέγιστα γυμναστικά τῶν ἐφεξῆς ἐπινοήθη τοῖς ἀδελφοῖς: vehementiora contrâ.

OSTERA ætas, vt infirmior, sic in istis paululum æquior, aliam vitam, motu alios expositulans, ad lusus mitiores, exercitationesque moderatas, ante cibos vt plurimum peragendas, se transu- lit. Harum quædam à nobis, quædam procedunt ab alijs. Ordinis huius sunt Ambulo, expediendis & vegetandis corporibus, althmaticis, auriginosis, lunarem quoque fluxum patientibus ægrè mu- lieribus oppido quàm utilis: animi quoque, cum fert anni tempus, florum rarâ collocumitur cælatorum, fragrantia & amenitate gratissima. Εὐτοπαχισμὸς pueris commodus & familiaris ludus: Pugna vmbra- tilis: Aucupium: Venatio, regum atque nobile exercitium. His etiam non inuicem Stationem, quæ vel maiorem quàm ipsa solet ambulationem parit, accenset. Ad genus alterum perti- nent Equitatio sanis & bene valentibus vitæ, vix vnquam ægro aut agrotare tunc concedenda. Damnatu- ea, quæ dispositis mansionum equis ad itineris compendium suscipitur. Gestatio placidissi- ma & lenis Exercitatio ex motu & quiete veluti referente situ composita, non solum corpori aut dubij status corporibus, vt etiam longis & inclinatis infirmitatibus omnino discutiendis, non febribus ardentibus aut increscentibus, aptissima; multas sub se complectens species: Oscillationem, quæ vt graue corpus exoneretur vitandum, non Oscillis, vt saginetur: Agitationem in cunis & lectis pensilibus, demerendis pueris, ac infanientibus apprimè conducentem: Vestationem in Currulaustris, Sella, Lectica, Arceis denique ac Veredis oculorum vitio tenatis opportunam: Navigationem, siquidem sit maritima, si candis humoribus blandam & appositam curationem.

ECTATIO in curru, si quando, in hac certè tempestate ponitur in delicijs & honore. Quæ corpora omni suauiquadam motus varietate, vindicat ab excrementis, mouet & amouet stabiles humores, tardam hominum operam, quos non fatigat, infligat, infirmum male-ducentibus tam opitulatur: Et animum domesticis & ciuilibus officijs moleste implicatum explicat: explicatum amabilem riu- dum discretitate fallit atque solatur. Mulieribus (quarum vt sexus, si cinimus est deterior) pueris, senibus atque corporibus quæ iam ex toto febre carent, sed adhuc per se exerceri non possunt, hy- dropicis, & his quibus lentæ morborum reliquæ remanent, neque aliter eliduntur conuenientissima & omne ferens punctum Exercitatio, nulla non pendè diei hora conducibilis: Laudatissima, quæ cenam (quam prandio parciorem esse volumus) antecedit. In pluribus tamen non moris quæ succedit est pretij. Sit acrior illa, vt quam petulans equus: hec lenior, vt quam tardus, qualis debetur vtero- gerentibus, moliretur. De vario cæli more diligens sit cura: Petatur calore & frigore temperatum: grauius cane peius & angue refugito. Ortus Astrorum, præsertim Caniculæ obseuato & cauto: Arcturi Vergiliatque occasus. Situs præterea loci curiose considerandus: orientalis saluberrimus, abs illo septentrionalis, sequitur occidentalis, australis infestus. Hæc prudentia te verum præstabis ὕψους at- que Gymnastiam. Sic animum laxabis, sic corpus leuabis onustum: si crassum, excutias, implebis si macrum: suscitabis ἐφεξῆς membris, vasis vique parabis εὐπείαν, roscum faciei colorem induces & natium pulchritudinis decorem: nutantem denique valetudinem stabiles, stabilitas efferes in multos annos artificio plane nobili, iucundo & vili.

Ergo in Cura vestatio salubris. 197

Proponebat Lutetiæ IACOBVS MANTEL Castro-Theodor. Schol. Archid. A. R. S. H. M. DC. XXX.